

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

HT Olli Saxlinin toiminta Rautalaaki Oy:n tilintarkastuksessa

Tilintarkastuslautakunnan päätös 17.6.2025

Päätöksen diaarinumero: PRH/2679/10000/2024

Asian vireilletulo

Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastusvalvonta on tuonut tutkinta-asian tilintarkastuslautakunnan käsiteltäväksi sen vuoksi, että vuonna 2024 suoritetussa laaduntarkastuksessa on havaittu HT Olli Saxlinin toimintaan liittyviä puutteita hänen suorittamassaan Rautalaaki Oy:n tilikauden 1.4.2022-31.3.2023 tilintarkastuksessa. Saxlin on antanut tilintarkastuksesta 30.8.2023 päivätyn vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksen.

Saxlinin laaduntarkastuksen tulos on ollut hylätty. Hän ei ole vaatinut oikaisua hylätty-tulosta koskevaan tilintarkastusvalvonnan päätökseen.

Saxlinin kuuleminen

Olli Saxlin on 19.3.2025 saapuneessa vastineessaan kertonut tilintarkastajan urastaan ja nyt käsiteltävän tilintarkastuksen kulusta sekä tuonut esille tapahtumat liittyen tilintarkastuskertomuksen antamista koskevaan päivämäärävirheeseen.

Saxlinia on kuultu myös laaduntarkastuksen suorittamisen yhteydessä. Tilintarkastuslautakunta on ottanut nyt käsiteltävänä olevan tutkinta-asian käsittelyssä huomioon Saxlinin aikaisemmin PRH:n tilintarkastusvalvonnalle esittämät seikat.

Muu aineisto

PRH:n tilintarkastusvalvonta on esittänyt tilintarkastuslautakunnalle tilintarkastusvalvonnan suorittamassa laaduntarkastuksessa käytetyn keskeisen aineiston.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa HT Olli Saxlinille varoituksen.

Perustelut

Tilintarkastaja on toiminnassaan velvollinen noudattamaan ammattieettisiä periaatteita (tilintarkastuslain, TTL, 4 luvun 1 §) ja hyvää tilintarkastustapaa (TTL 4 luvun 3 §). TTL 4 luvun 12 §:n mukaan tilintarkastajan on järjestettävä toimintansa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti toiminnan laajuus ja monimutkaisuus huomioon ottaen sekä kirjattava toimintatavat tämän varmistamiseksi. Toimintatapojen tulee sisältää riittävät periaatteet muun muassa riskienhallinnasta, sisäisestä vuosittain arvioitavasta laadunvalvonnasta ja toimeksiantoja koskevan aineiston toimeksiantokohtaisesta dokumentoinnista.

Hyvään tilintarkastustapaan kuuluu tarkastustyön dokumentointivelvollisuus. Kansainvälinen tilintarkastusstandardi ISA 230 (Tilintarkastusdokumentaatio) ohjeistaa yksityiskohtaisesti dokumentoinnin laatimista ja sisältöä sen varmistamiseksi, että tilintarkastusstandardissa ISA 200 määritellyt tilintarkastajan yleiset tavoitteet saavutetaan. Kansainvälisten tilintarkastusstandardien sisältämien keskeisten periaatteiden noudattamista pidetään vakiintuneesti osana tilintarkastuslaissa säädettyä hyvää tilintarkastustapaa.

Tilintarkastuslautakunta on ottanut Saxlinin tilintarkastustoimenpiteiden ja tarkastusdokumentaation arvioinnissa huomioon, että tilintarkastetun yhtiön liikevaihto tarkastetulla tilikaudella on ollut noin 4,4 milj. euroa ja taseen loppusumma noin 2,6 milj. euroa.

Tilintarkastuslautakunnan arvio Saxlinin toiminnasta

Tilintarkastusvalvonnan päätöksen perusteluissa on todettu, että suoritettun laaduntarkastuksen perusteella tarkastustyö on erittäin puutteellista kaikissa tarkastustyön vaiheissa.

Tilintarkastusevidenssin hankkimisessa ja sen dokumentoinnissa on havaittu puutteita, jotka liittyvät tarkastustoimenpiteiden ja/tai evidenssin todennettavuuteen:

- tilintarkastusdokumentaatiassa
- liikevaihdon tarkastamisessa
- vaihto-omaisuuden tarkastamisessa
- muiden olennaisten tilinpäätöserien tarkastamisessa
- pääkirjanpitoventien ja muiden oikaisujen tarkastamisessa
- tilintarkastuskertomuksen laatimisessa ja hyvässä tilintarkastustavassa
- intressitahoihin ja -liiketoimiin liittyvän olennaisen virheellisuuden riskien tunnistamisessa, arvioinnissa ja tarkastamisessa
- tilinpäätöksessä esitettävien tietojen tarkastamisessa sekä tilinpäätöksen täsmäyttämässä sen perustana olevaan kirjanpitoaineistoon ja vertailutietojen tarkastamisessa
- tilintarkastuksen aloitus- ja suunnittelutoimenpiteissä
- tilintarkastuksen päättämisvaiheen toimenpiteissä.

Tilintarkastusdokumentaatio

Saxlinin dokumentaatio ei ole pääosin riittävän yksityiskohtaista, jotta sen perusteella pystyisi saamaan käsityksen, mitä tarkastustoimenpiteitä millekin tilinpäätöksen erälle on tehty ja mitkä liiketapahtumat on tarkastettu.

Tilintarkastusdokumentaatiota ei ole laadittu siten, että siitä saisi käsityksen

- suoritettujen tilintarkastustoimenpiteiden luonteesta, ajoituksesta ja laajuudesta
- suoritettujen tilintarkastustoimenpiteiden tuloksista ja hankitusta tilintarkastusevidenssistä
- tilintarkastuksen aikana esiin tulleista merkittävistä seikoista ja niitä koskevista johtopäätöksistä.

Liikevaihdon tarkastaminen

Liikevaihto (4,4 miljoonaa euroa) on olennainen erä tilinpäätöksessä. Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, mitä tarkastustoimenpiteitä Saxlin on suunnitellut ja suorittanut liikevaihdon katkon tarkastamiseksi. Liikevaihdon tapahtumisen ja oikeellisuuden tarkastus ei ole perustunut yhtiön ulkopuoliseen dokumentaatioon tai vaihtoehtoisesti ei ole varmistuttu käytettyjen raporttien luotettavuudesta. Saxlinin dokumentaatiotavan vuoksi on vaikea muodostaa käsitystä suoritetuista tarkastustoimenpiteistä ja niillä hankitun tilintarkastusevidenssin määrästä.

Vaihto-omaisuuden tarkastaminen

Vaihto-omaisuus (740,7 tuhatta euroa) on olennainen erä tilinpäätöksessä. Saxlin ei ole hankkinut tilintarkastusevidenssiä vaihto-omaisuuden olemassaolosta eikä arvostuksesta, tai se ei ole todennettavissa tilintarkastuskansiossa. Saxlin ei ole osallistunut inventointiin eikä tehnyt vaihtoehtoisia toimenpiteitä vaihto-omaisuuden olemassaolon tarkastamiseksi. Hän ei ole myöskään tehnyt tarkastustoimenpiteitä vaihto-omaisuuden arvostuksen tarkastamiseksi.

Muiden olennaisten tilinpäätöserien tarkastaminen

Saxlin ei ole hankkinut tilintarkastusevidenssiä seuraavista olennaisista tilinpäätöseristä tai hän on suorittanut tarkastustoimenpiteitä, jotka eivät ole todennettavissa dokumentaatiosta:

- Materiaalit ja palvelut (2,3 miljoonaa euroa)
- Henkilöstökulut (1,3 miljoonaa euroa)
- Poistot ja arvonalennukset (37 tuhatta euroa)
- Liiketoiminnan muut kulut (438 tuhatta euroa)

- Rahoitustuotot ja -kulut (108 tuhatta euroa)
- Aineelliset hyödykkeet (801 tuhatta euroa)
- Myyntisaamiset (994 tuhatta euroa)
- Rahat ja pankkisaamiset (1 tuhatta euroa)
- Oma pääoma (128 tuhatta euroa)
- Lainat rahoituslaitoksilta (1,7 miljoonaa euroa)
- Ostovelat (455 tuhatta euroa)
- Muut velat (77 tuhatta euroa)
- Siirtovelat (230 tuhatta euroa).

Pääkirjanpitoventtien ja muiden oikaisujen tarkastaminen

Pääkirjanpitoventtien ja muiden oikaisujen tarkastamista ei ole dokumentoitu riittävällä tarkkuudella eikä tarkastus ole todennettavissa. Saadun evidenssin määrää ei voi arvioida.

Dokumentaatiosta ei ilmene:

- onko Saxlin muodostanut käsityksen ja arvioinut taloudellisen prosessin kontroleja, jotka liittyvät pääkirjanpitoventtien ja muiden oikaisujen kirjaamiseen
- mitä tarkastustoimenpiteitä Saxlin on kohdistanut pääkirjanpitoventtien ja muiden oikaisujen tarkastamiseen
- mitkä pääkirjanpitoventit ja muut oikaisut hän on tarkastanut
- onko Saxlin tarkastanut pääkirjanpitoventtien täydellisyyden.

Tilintarkastuskertomuksen laatiminen ja hyvä tilintarkastustapa

Dokumentaation perusteella tilintarkastuskertomuksen antamispäivä ja tilinpäätösmerkinnän allekirjoituspäivä (7.9.2023) eivät ole yhdenmukaiset. Tilintarkastuslain 3 luvun 4 §:n mukaan tilinpäätösmerkintä tulee tehdä tarkastettuun tilinpäätökseen, kun tilintarkastuskertomus annetaan.

Saxlin on vastineessaan tilintarkastuslautakunnalle antanut selvitystä tilintarkastuskertomuksen päivämäärää koskevista epäselvyyksistä. Tilintarkastuskertomuksen antaminen oli hänen kertomansa mukaan siirtynyt tilintarkastuskertomuksen luonnokseen merkitystä päivämäärästä 30.8.2023 päivämäärälle 7.9.2023, mutta allekirjoitettuun kertomukseen jäi päivämäärä 30.8.2023. Antaessaan uutta korjattua tilintarkastuskertomusta Saxlin merkitsi siihen erehdyksessä päivämääräksi 9.7.2023 päivämäärän 7.9.2023 sijasta. Saxlin on laaduntarkastuksen aikana 25.3.2024 toimittanut yhtiölle vielä uudelleen päivämäärältään korjatun tilintarkastuskertomuksen, johon antamispäiväksi on merkitty 7.9.2023. Kummassakaan korjatussa tilintarkastuskertomuksessa ei ole viittausta aikaisempaan tilintarkastuskertomukseen.

Intressitahoihin ja -liiketoimiin liittyvän olennaisen virheellisuuden riskien tunnistaminen, arviointi ja tarkastaminen

Saxlin ei ole sisällyttänyt tilintarkastusdokumentaatioon tunnistettujen intressitahoihin kuuluvien osapuolten nimiä ja tietoja intressisuhteiden luonteesta. Tilintarkastusdokumentaation perusteella jää epäselväksi, onko Saxlin havainnut intressiliiketoimia ja miten hän mahdollisia intressiliiketoimia on tarkastanut. Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ole todennettavissa intressitahoihin ja liiketoimiin kohdistuvia tarkastustoimenpiteitä.

Tilinpäätöksessä esitettävien tietojen tarkastaminen sekä tilinpäätöksen täsmäyttäminen sen perustana olevaan kirjanpitoaineistoon ja vertailutietojen tarkastaminen

Tilintarkastusdokumentaation perusteella ei ole todennettavissa, että Saxlin olisi täsmäyttänyt tilinpäätöksen luvut ja tarkastanut vertailutiedot. Dokumentaatiosta ei ilmene, miten hän on varmistunut tilinpäätöksen liitetietojen oikeellisuudesta. Tilintarkastuskansioon ei ole liitetty tarkastusmerkintöjä sisältävää tilinpäätösversiota, josta ilmenisi lukujen johtaminen kirjanpitoon, vertailutietojen tarkastaminen ja liitetiedoissa esitettyjen lukujen ja tietojen oikeellisuuden tarkastaminen.

Tilintarkastuksen aloitus- ja suunnittelutoimenpiteet

Saxlin ei ole tehnyt riittävän yksityiskohtaista riskiarviota ja tilintarkastussuunnitelmaa.

Tilintarkastuskansiosta ei ilmene, mitä tarkastustoimenpiteitä hän on suunnitellut vastataksaan

toimeksiannossa oleviin riskeihin kannanottotasolla (suunniteltujen toimenpiteiden luonne, laajuus ja ajoitus). Olennaisille tilinpäätöserille suunniteltuja tarkastustoimenpiteitä ei ole dokumentoitu.

Tilintarkastuksen päättämisvaiheen toimenpiteet

Saxlin ei ole suorittanut tilintarkastuksen loppuvaiheen analyttisiä toimenpiteitä arvioidakseen, onko tilinpäätös yhdenmukainen hänen yhteisöstä muodostamansa käsityksen kanssa.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene Saxlinin arvio johdon vahvistusilmoituskirjeen ja tilintarkastuskertomuksen antamisen välisen ajan tapahtumien mahdollisesta vaikutuksesta raportointiin.

Seuraamuksen määrittämisessä huomioon otettavat seikat

TTL 10 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. TTL 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

Saxlinin laaduntarkastukseen esittämässä tilintarkastusdokumentaatioissa on olennaisia puutteita. Hänen dokumentaationsa ei täytä hyvän tilintarkastustavan vaatimusta tarkastustyön asianmukaisesta dokumentoinnista. Havaitut puutteet Saxlinin suorittamissa tilintarkastustoimenpiteissä ja niiden dokumentoinnissa antavat aiheita vakavaan kritiikkiin. Mahdollisen haitan tai vahingon määrää tilintarkastuslautakunnan ei ole mahdollista arvioida.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että vaikka Saxlinille ei ole aikaisemmin määrätty TTL 10 luvussa tarkoitettuja seuraamuksia, ei huomautus ole riittävä seuraamus hänen menettelystään ottaen huomioon, että tilintarkastustoimenpiteissä ja niiden sekä evidenssin dokumentoinnissa havaitut puutteet kohdistuvat lukuisille eri tilintarkastuksen osa-alueille. Siten TTL 10 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan Saxlinille on annettava varoitus.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 4 luku 1, 3 ja 12 §, 7 luku 2 ja 5 §, 10 luku 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Olli Saxlinilla on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Timonen (puheenjohtaja), Ari Ahti (varapuheenjohtaja), Antti Fredriksson, Eeva-Lotta Kivelä, Ville Laine, Pasi Päällysaho, Janne Ruohonen ja Anders Tallberg

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta

Pekka Timonen

Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pekka Virtamo

Esittelijä

Tilintarkastusvalvonta

Liite

Valitusosoitus